

Przeгляд ustawodawstwa pracy oraz przepisów pokrewnych

za okres lipiec—sierpień 1952 r.

PRACA — ZATRUDNIENIE

Kwalifikacje, warunki i tryb udzielania zezwoleń na zawodowe obsługiwanie aparatów filmowych

Rozporządzeniem Prezesa Rady Ministrów z dnia 23 lipca 1952 r. (Dz. U.R.P. Nr 34, poz. 243) ustalono kwalifikacje, warunki i tryb udzielania zezwoleń na zawodowe obsługiwanie aparatów do wyświetlania filmów. Aparaty te obsługiwać mogą tylko kinooperatorzy, którzy uzyskują na to zezwolenie Centralnego Urzędu Kinematografii. Rozporządzenie określa szczegółowo warunki wymagane do otrzymania odnośnego zezwolenia, warunki dopuszczenia do egzaminu, skład komisji egzaminacyjnej, sposób egzaminowania kinooperatorów oraz warunki wymagane do uzyskania zezwolenia na zawodowe obsługiwanie aparatów do wyświetlania filmów. Rozporządzenie wyjaśnia, że obsługa aparatów wąskotaśmowych, znajdujących się w zakładach pracy, przy zastosowaniu taśmy niepalnej, wykonywana przez pracowników zakładu pracy poza normalnymi godzinami pracy, nie stanowi obsługi wykonywanej zawodowo. Zakres kwalifikacji wymaganych od osób obsługujących aparaty filmowe w zakładach pracy ustali Prezes Centralnego Urzędu Kinematografii, w porozumieniu z Państwową Komisją Planowania Gospodarczego i Centralną Radą Związków Zawodowych.

Zadania terenowych organów jednolitej władzy państwowej w zakresie werbunku niewykwalifikowanej siły roboczej

Instrukcja Ministra Pracy i Opieki Społ. z dnia 11 czerwca 1952 r. (Monitor Polski Nr A-54, poz. 805) ustaliła zadania terenowych organów jednolitej władzy państwowej w zakresie werbunku niewy-

kwalifikowanej siły roboczej. Instrukcja szczegółowo określa zadania prezydiów wojewódzkich, powiatowych i gminnych rad narodowych w zakresie kierowania akcją werbunkową i sprawowania nadzoru nad jej przebiegiem oraz zadania w zakresie opieki nad zwerbowanymi. Szczegółowe omówienie Instrukcji zawarte jest w art. R. Grzymkowskiego pt. „Zadania Prezydiów Rad Narodowych w zakresie werbunku siły roboczej“ Nr 7 czasopisma z br. str. 27.

Obsada stanowisk inspektorów

Zarządzenie Nr 125 Prezesa Rady Ministrów z dnia 7 czerwca 1952 r. (Monitor Polski Nr A-56, poz. 867) ustalono wytyczne obowiązujące przy mianowaniu, przyjęciu lub awansowaniu na stanowiska inspektorów we władzach naczelnych i urzędach centralnych oraz w organach podległych bezpośrednio tym władzom, jak również w terenowych organach jednolitej władzy państwowej. Podstawowymi kryteriami dla zakwalifikowania pracownika na stanowisko inspekcyjne jest charakter powierzonych mu czynności (bezpośrednie powiązanie z funkcjami inspekcji, nadzoru i rewizji, pełnienie tych czynności poza stałym miejscem pracy, bezpośredni kontakt z nadzorowaną jednostką oraz odpowiedzialność za określony odcinek jej działalności) oraz zakres funkcji i odpowiedzialności, zależny od stopnia wyrobienia społeczno - politycznego, kwalifikacji fachowych, stopnia znajomości zadań, struktury i form pracy nadzorowanej jednostki oraz stopnia opanowania techniki pracy inspekcyjnej. Kryteria powyższe nie dotyczą inspektorów kontroli państwowej, kontroli finansowej, kontroli wewnętrznej i Państwowej Inspekcji Handlowej, których zakres czynności normują odrębne przepisy.

Czynności i kwalifikacje pracowników w aptekach otwartych

Rozporządzeniem Ministra Zdrowia z dnia 17 czerwca 1952 r. (Dz. U.R.P. Nr 30, poz. 205) ustalono rodzaj i zakres czynności fachowych w aptekach otwartych oraz kwalifikacje fachowe wymagane od pracowników tych aptek. Rozporządzenie dopuszcza aptekarzy aprobowanych (osoby, którym zostały wydane upoważnienia do wykonywania zawodu aptekarskiego) i asystentów aptecznych (osoby, które złożyły egzamin tyrocynałny przy gremiach aptekarskich lub uzyskały świadectwo ze złożonego wstępnego egzaminu aptekarskiego) do wykonywania na równi z farmaceutami czynności fachowych w aptekach otwartych. Ponadto rozporządzenie dozwala na wykonywanie w aptekach otwartych czynności fachowych w ograniczonym zakresie technikom aptecznym, tj. osobom, które ukończyły technikum apteczne lub posiadają wymagane wykształcenie i praktykę. Przy samodzielnym wykonywaniu w aptece otwartej czynności fachowych w pełnym zakresie wolno zatrudniać jedynie osoby, które ukończyły wymagane studia farmaceutyczne i posiadają wymaganą praktykę, ponadto prowizorów farmacji, aptekarzy aprobowanych, pracowników aptekarskich oraz asystentów aptecznych. Rozporządzenie szczegółowo określa, jakie czynności należą do ograniczonego zakresu czynności fachowych w aptekach otwartych oraz ustala kwalifikacje, wymagane do samodzielnego i ograniczonego wykonywania czynności fachowych, do kierowania apteką i do kierowania punktem aptecznym.

Ograniczenie pracy zarobkowej studentów szkół wyższych

Zarządzeniem Nr 135 Prezesa Rady Ministrów z dnia 20 czerwca 1952 r. (Monitor Polski Nr A-56, poz. 868) ustalono, że zakłady pracy występujące do właściwego ministra z prośbą o postawienie wniosku o zezwolenie na zatrudnienie studenta, powinny dołączyć do wniosku „ankietę dla studentów pracujących zarobkowo“, a ponadto o wystąpieniu do Ministra zawiadomić równocześnie na piśmie właściwego dziekana. Jednocześnie zarządzenie wyjaśniło, że zakaz wykonywania pracy zarobkowej przez studentów szkół wyższych bez uprzedniego zezwolenia nie dotyczy studentów wieczorowych szkół inżynierskich, które przeznaczone są dla osób pracujących. Studentom tych szkół nie wolno wypowiadać pracy.

Zaszeregowanie do grup uposażenia oraz dodatki funkcyjne i służbowe pracowników zarządu okręgowych dróg wodnych

Zarządzeniem Nr 139 Prezesa Rady Ministrów z dnia 25 czerwca 1952 r. (Monitor Polski Nr A-57, poz. 884) ustalono tymczasową tabelę stanowisk i zaszeregowania do grup uposażenia oraz dodatki funkcyjne i służbowe pracowników zarządów okręgowych dróg wodnych. Zarządzenie przewiduje dla tych pracowników 22 kategorie stanowisk, z zaszeregowaniem od X do II grupy uposażenia pracowników państwowych.

Regulamin obowiązkowych straży pożarnych

Zarządzenie Ministra Gospodarki Komunalnej z dnia 16 czerwca 1952 r. (Monitor Polski Nr A-57, poz. 885) ustaliło nowy, powszechnie obowiązujący regulamin obowiązkowych straży pożarnych. Regulamin określa zasady i sposób powoływania straży pożarnej, jej organizację, cele i zadania oraz uprawnienia komendanta. Do służby straży pożarnej, powołanej przez miejską lub gminną radę narodową, mogą być powołani — z wyjątkiem osób wskazanych w regulaminie (chorzy, posłowie na Sejm, członkowie prezydiów narodowych, wojskowi, funkcjonariusze władz bezpieczeństwa, duchowni, lekarze, uczniowie i studenci, nauczyciele i profesorowie, cudzoziemcy) — wszyscy mężczyźni w wieku od 18 do 60 lat, mający stałe miejsce zamieszkania w danej gminie, a do służby w straży pożarnej powołanej przez zakład pracy — wszyscy mężczyźni zatrudnieni w danym zakładzie pracy.

Pomoc społeczna przy pracach żniwnych w państwowych gospodarstwach rolnych

Uchwałą Nr 526 Prezydium Rządu z dnia 1 lipca 1952 r. (Monitor Polski Nr A-58, poz. 890) ustalono zasady i organizację akcji pomocy społecznej przy pracach żniwnych w 1952 r. w państwowych gospodarstwach rolnych (PGR). Do akcji powyższej przewidziani zostali pracownicy administracji centralnej i terenowej, pracownicy administracyjno - biurowi zakładów pracy oraz — w wysokości do 10% zatrudnienia — pracownicy obsługi w produkcyjnych zakładach pracy. Okres udziału pracowników w akcji żniwnej wynosi 7 dni. Okresu tego nie zalicza się na poczet urlopu wypoczynkowego. W okresie zwolnienia do prac żniwnych pracownicy zachowują wszystkie prawa do wynagrodzenia w macierzystych zakła-

dach pracy, a ponadto za pracę wykonaną w PGR otrzymują wynagrodzenie według obowiązującego układu zbiorowego pracy, na warunkach robotników sezonowych. Oprócz tego pracownicy biorący udział w akcji żniwnej otrzymują na miejscu bezpłatne zakwaterowanie oraz wyżywienie na zasadach bezpłatności, analogicznie jak pracownicy sezonowi PGR.

Skład i tryb postępowania komisji powołanych do wydawania opinii co do przyczyn rozwiązania stosunku pracy

Zarządzenie Nr 157 Prezesa Rady Ministrów z dnia 3 lipca 1952 r. (Monitor Polski Nr 58, poz. 891) ustaliło skład i tryb postępowania komisji powołanych do wydawania opinii co do przyczyn rozwiązania stosunku pracy oraz określiło władze naczelne, uprawnione dla poszczególnych zakładów pracy do powoływania odpowiednich komisji. W skład komisji wchodzi przedstawiciel komórki zatrudnienia władzy naczelnej jako przewodniczący, przedstawiciel komórki prawnej władzy naczelnej oraz przedstawiciel zarządu głównego właściwego związku zawodowego. Zadaniem komisji jest rozpatrywanie odwołań pracowników którzy w związku z rozwiązaniem umowy o pracę wezwani zostali przez zakład pracy do opróżnienia mieszkania służbowego (zakładowego), bez wskazania im odpowiedniego mieszkania zastępczego.

Właściwe zatrudnienie absolwentów zasadniczych szkół zawodowych

Zarządzeniem Nr 108 Prezesa Rady Ministrów i Przewodniczącego PKPG z dnia 23 maja 1952 r. (Monitor Polski Nr A-62, poz. 940) ustalono zasady właściwego zatrudnienia absolwentów zasadniczych szkół zawodowych, którzy przed ukończeniem szkoły zatrudnieni byli w zakładach pracy, uczęszczając równocześnie do wymienionych szkół. Absolwenci powinni być nadal zatrudnieni w dotychczasowych zakładach pracy, przy czym kierownictwo zakładów pracy ma obowiązek zatrudnić ich zgodnie z zawodem wymienionym w świadectwie ukończenia szkoły zawodowej oraz zgodnie ze stopniem kwalifikacyjnym (kategorią osobistego zaszeregowania), uzyskanym przez absolwentów. Jednocześnie (dla ułatwienia uzyskania pracy dotychczas niezatrudnionym absolwentom zasadniczych szkół zawodowych o kierunkach technicznych) zakłady pracy upoważnione zostały do zawierania z absolwentami tymi umowy o pracę przez swych przedstawicieli, dzia-

lających na terenie szkoły w ramach komisji zatrudniania absolwentów. Załączona do zarządzenia instrukcja określa szczegółowo skład i tryb pracy wymienionej komisji oraz obowiązki zakładów, zatrudniających absolwentów zasadniczych szkół zawodowych. Do zarządzenia załączony jest także wzór umowy o pracę z absolwentami wymienionych szkół.

Klasyfikowanie pracowników administracyjno-biurowych w przedsiębiorstwach budowlano-montażowych

Pismem okólnym PKPG z dnia 11 lipca 1952 r. (Biuletyn PKPG Nr 31 poz. 150) wyjaśniono przyczyny błędnego klasyfikowania pracowników administracyjno-biurowych, zatrudnionych w planowaniu i sprawozdawczości w przedsiębiorstwach budowlano-montażowych. Pismo okólne podaje przepisy i zasady, według których ma się odbywać prawidłowe klasyfikowanie wymienionych pracowników, których często zaliczano błędnie do kategorii pracowników inżyniersko-technicznych. PKPG poleca sprawdzenie i ewentualne poprawienie w przedsiębiorstwach budowlano-montażowych niewłaściwej klasyfikacji pracowników, celem właściwego ustalenia planowanej struktury zatrudnienia i średnich płac.

Zaszeregowanie dietetyczek

Instrukcja Nr 62/52 Ministra Zdrowia z dnia 27 maja 1952 r. (Dz. Urzęd. Min. Zdrowia Nr 12, poz. 134) wyjaśnia, że dietetyczkom służby zdrowia zatrudnionym w zakładach społecznych nie wyłączając absolwentek państwowych szkół dietetyczek, należy wypłacać uposażenie zgodnie z przepisem § 2, pkt. 27 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 19 lutego 1949 r. w sprawie uposażenia pracowników zatrudnionych w społecznych zakładach służby zdrowia (Dz. U.R.P. Nr 14, poz. 88 z późniejszymi zmianami), tj. według VII grupy uposażenia, a po trzech latach praktyki zawodowej — według VII — VI grupy uposażenia. Dotychczasowe umowy o pracę, zawarte z dietetyczkami niezgodnie z powyższymi zasadami, mają być niezwłocznie zmienione, z zachowaniem obowiązujących przepisów prawnych.

Zastępowanie lekarzy w czasie urlopow

Pismem okólnym Ministerstwa Zdrowia z dnia 10 czerwca 1952 r. (Dz. Urzęd. Min. Zdrowia Nr 12, poz. 140) ustalono system regulowania zastępstw urlopowych lekarzy, zatrudnionych w zakładach dzie-

cięcych. System ten ma na celu zapewnienie wymienionym zakładom nieprzerwanej opieki lekarskiej w okresie przyznawania lekarzom urlopów wycieczkowych. Pismo okólne przewiduje, że w okresie urlopu lekarza ma zastępować wyznaczony w tym celu zastępca, który powinien pracować w tym samym wymiarze godzin co lekarz pozostający na urlopie i posiadać równoważące kwalifikacje. Lekarze wyjeżdżający na urlop powinni pozostawić dokładne adresy, pod którymi będą przebywali w czasie urlopu, aby w razie potrzeby mogli być natychmiast odwołani do pracy.

Tryb uznawania lekarzy za specjalistów w niektórych dziedzinach medycyny

Instrukcja Nr 72/52 Ministra Zdrowia z dnia 18 czerwca 1952 r. (Dz. Urzęd. Min. Zdrowia Nr 13, poz. 145) określiła tryb uznawania lekarzy za specjalistów w niektórych dziedzinach medycyny oraz zobowiązała wydziały zdrowia prezydiów wojewódzkich rad narodowych (Rad Narodowych m. st. Warszawy i m. Łodzi) do zaprowadzenia ewidencji tych lekarzy, z podziałem na dziedziny i stopnie specjalizacji. Lekarzom uznanym za specjalistów w danej dziedzinie wydziały zdrowia wydają odpowiednie zaświadczenia, według wzorów załączonych do instrukcji. Lekarz ubiegający się o tytuł specjalisty, obowiązany jest wnieść do prezydium wojewódzkiej rady narodowej (wydział zdrowia) podanie, do którego powinien dołączyć życiorys) ze szczegółowym podaniem przebiegu wykonywania zawodu w danej specjalności i wskazaniem zakładów służby zdrowia, w których wykonywał zawód), oraz dowody stwierdzające wykonywanie zawodu w danej specjalności. Za specjalistę uznany może być także lekarz, który nie przedłożył wymienionych dowodów, lecz posiada duży zasób wiedzy (stwierdzony opinią właściwego specjalisty wojewódzkiego) i wykazuje odpowiednią postawę społecznopolityczną.

Zezwolenia na pracę zarobkową studentów w zakładach społecznych służby zdrowia

Instrukcją Nr 73/52 Ministra Zdrowia z dnia 20 czerwca 1952 r. (Dz. Urzęd. Min. Zdrowia Nr 13, poz. 146) ustalono warunki udzielania zezwoleń studentom V roku wydziału lekarskiego oraz IV roku wydziału farmaceutycznego i oddziału stomatologicznego na zatrudnienie w społecznych zakładach służby zdrowia. W związku z uchwałą Prezydium Rządu w sprawie ograniczenia pracy zarobkowej

studentów szkół wyższych, wymienieni studenci wydziału lekarskiego, farmaceutycznego i stomatologicznego, zatrudnieni być mogą w społecznych zakładach służby zdrowia, jeżeli odpowiadają warunkom przewidzianym w uchwale Prezydium Rządu oraz uzyskali odpowiednie zezwolenie Ministra Zdrowia, udzielone na wniosek wydziału zdrowia prezydium wojewódzkiej rady narodowej. Student ubiegający się o zezwolenie powinien przedstawić wydziałowi zdrowia wydane przez dziekana zaświadczenie stwierdzające, że nie jest opóźniony w studiach oraz że jego zatrudnienie nie spowoduje naruszenia dyscypliny pracy i studiów. Ze studentem posiadającym zezwolenie społeczny zakład służby zdrowia zawiera umowę o pracę, która wygasa po złożeniu przez studenta przepisanych egzaminów i uzyskaniu dyplomu, dającego podstawę do wydania nakazu pracy i skierowania studenta do innego zakładu pracy, zgodnie z decyzją wydaną na podstawie przepisów o planowym zatrudnieniu absolwentów.

Wydawanie nakazów pracy studentom ostatniego roku studiów wydziałów lekarskich i farmaceutycznych, którzy nie złożyli w terminie egzaminów końcowych

Pismem okólnym z dnia 25 czerwca 1952 r. (Dz. Urzęd. Min. Zdrowia Nr 13, poz. 157) Ministerstwo Zdrowia poleciło, aby studentom ostatniego roku studiów wydziałów lekarskich i farmaceutycznych akademii medycznych, którzy w ustalonych terminach nie złożyli egzaminów przewidzianych dla otrzymania dyplomu, wydane zostały nakazy pracy — i to studentom wydziałów lekarskich na stanowisko felczera, a studentom wydziałów farmaceutycznych na stanowisko technika aptecznego.

OCHRONA — BEZPIECZEŃSTWO I HIGIENA PRACY

Bezpieczeństwo i higiena pracy w kesonach

Rozporządzeniem Ministra Pracy i Opieki Społecznej oraz Zdrowia z dnia 2 czerwca 1952 (Dz. U.R.P. Nr. 31, poz. 208) ustalono warunki bezpieczeństwa i higieny pracy w kesonach. Zob. szczegółowe omówienie tego rozporządzenia w dziale Kronika krajowa.

Nadanie statutu Centralnemu Instytutowi Ochrony Pracy

Uchwałą Nr 482 Rady Ministrów z dnia 21 czerwca 1952 r. (Monitor Polski Nr A-59, poz. 901) nadano statut Centralne-

mu Instytutowi Ochrony Pracy. Statut określa siedzibę instytutu, jego uprawnienia i zadania, nadzór nad instytutem, władze i organizację instytutu oraz zasady gospodarki finansowej.

Zob. notatkę w Kronice Krajowej Nr 8/1952 czasopisma.

Racjonalizacja oświatlenia w zakładach przemysłowych

Zarządzenie Przewodniczącego PKPG Nr 206 z dnia 7 czerwca 1952 r. (Biuletyn P.K.P.G. Nr 28, poz. 133) wprowadziło w życie instrukcję o sposobie przeprowadzania racjonalizacji oświatlenia w zakładach przemysłowych. Do instrukcji tej mają obowiązek stosować się wszystkie zakłady przemysłowe, które na swoim terenie przeprowadzać będą racjonalizację oświatlenia — zgodnie z uchwałą Komitetu Postępu Technicznego z dnia 5 lutego 1951 r. w sprawie racjonalizacji oświatlenia w zakładach przemysłowych (Biuletyn PKPG Nr 5, poz. 44). Instrukcja szczegółowo omawia zagadnienie racjonalizacji oświatlenia, organizację i zadania zespołu roboczego powołanego do przeprowadzenia tej racjonalizacji prace przygotowawcze do jej przeprowadzenia oraz sposoby przeprowadzenia małej i kapitalnej racjonalizacji oświatlenia.

Przedłużenie terminu zakończenia prac komisji do opracowania całokształtu zagadnień zabezpieczenia zdrowia i życia ludzkiego oraz mienia przed szkodliwymi następstwami niewłaściwego obchodzenia się z materiałami niebezpiecznymi

Zarządzenie Przewodniczącego PKPG Nr 214 z dnia 10 lipca 1952 r. (Biuletyn P.K.P.G. Nr 29, poz. 141) przedłużyło do dnia 30 października 1952 r. ostateczny termin ukończenia całości prac komisji do opracowania całokształtu zagadnień zabezpieczenia zdrowia i życia ludzkiego oraz mienia przed szkodliwymi następstwami niewłaściwego obchodzenia się z materiałami niebezpiecznymi, powołanej zarządzeniem Przewodniczącego P.K.P.G. Nr 361 z dnia 14 września 1951 r. (Biuletyn PKPG Nr 25, poz. 269 i Nr 33, poz. 332).

Zaopatrzenie w proszek do prania na cele pozarynkowe

Zarządzeniem Przewodniczącego PKPG Nr 226 z dnia 19 lipca 1952 r. (Biuletyn PKPG Nr 30, poz. 145) ustalono tryb zaopatrzenia w proszek do prania na cele pozarynkowe. Zarządzenie to dotyczy także zaopatrzenia w proszek do prania dla celów higieny pracy. Obowiązek zakładów pracy zaopatrywania pracowników w proszek do prania uregulowany jest obowiązującymi układami zbiorowymi pracy.

PLĄCE — WYNAGRODZENIA

Uposażenia niektórych kategorii pracowników przedsiębiorstwa „Polskie Koleje Państwowe“

Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 13 lipca 1952 r. (Dz.U.R.P. Nr 34, poz. 241) wyłącza niektóre kategorie pracowników przedsiębiorstwa „Polskie Koleje Państwowe“ z opłacania według grup uposażenia przewidzianych w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 2 listopada 1945 r. o uposażeniu pracowników przedsiębiorstwa „Polskie Koleje Państwowe“ (Dz.U.R.P. Nr 55, poz. 309) i ustanowiło dla tych pracowników nowe uposażenia oraz nowe zasady premiowania, określone szczegółowo w załącznikach do rozporządzenia. Nowe uposażenia obejmują pracowników prawie wszystkich działów służby kolejowej i wprowadzają b. korzystne zmiany w porównaniu z dotychczasowymi uposażeniami zainteresowanych pracowników.

Zlecenia przez Polski Komitet Normalizacyjny opracowania norm i wynagrodzenia za te prace

Zarządzeniem Przewodniczącego PKPG z dnia 30 maja 1952 r. (Monitor Polski Nr A-54, poz. 802) Polski Komitet Normalizacyjny (P.K.N.) upoważniony został do zlecenia opracowania konkretnych projektów norm określonej osobie lub osobom (zespołem roboczym — 2 do 5 osób) na podstawie umowy o dzieło. Zlecenie opracowania projektu normy może nastąpić jednakże tylko w przypadku, gdy dana praca nie wchodzi w zakres obowiązków służbowych pracowników PKN. W skład zespołów roboczych powinni wchodzić, stosownie do potrzeb, przedstawiciele producentów, użytkowników, świata nauki oraz wybitni znawcy danego zagadnienia. Podstawę wynagrodzenia opracowanych projektów norm stanowi najwyższa stawka tabeli honorariów autorskich (Monitor Polski z 1951 r. Nr A-56, poz. 740), pomnożona przez współczynnik 0,6 do 5, w zależności od doniosłości zagadnienia i trudności jego opracowania.

Premia dla pracowników umysłowych zarządów okręgowych dróg wodnych

Uchwałą Nr 460 Rady Ministrów z dnia 4 czerwca 1952 r. (Monitor Polski Nr A-57, poz. 882) wprowadzono jako dodatek do uposażenia, uzasadniony specjalnymi warunkami pracy, premie dla pracowników umysłowych zarządów okręgowych dróg wodnych. Zasady przyznawania i wysokość premii określa szczegółowo regulamin premiowania, stanowiący załącznik do powyższej uchwały.

Zmiana w przepisach o uposażeniu przewodniczących, zastępców przewodniczących i sekretarzy prezydiów rad narodowych

Uchwała Nr 437 Rady Ministrów z dnia 24 maja 1952 r. (Monitor Polski Nr A-61, poz. 924) wprowadziła w uchwale Rady Ministrów z dnia 17 kwietnia 1950 r. — Instrukcja Nr 4 w sprawie uposażenia przewodniczących, zastępców przewodniczących i sekretarzy prezydiów rad narodowych (Monitor Polski Nr A-57, poz. 656 oraz Nr A-80, poz. 941) zmianę, polegającą na przyznaniu grup uposażenia od VI do IV pracowników państwowych przewodniczącym, zastępcom przewodniczącego i sekretarzom wszystkich dzielnicowych rad narodowych.

Zmiana przepisów w sprawie premiowania niektórych pracowników wydziałów rolnictwa i leśnictwa w prezydiach rad narodowych

Uchwała Nr 571 Rady Ministrów z dnia 9 lipca 1952 r. (Monitor Polski Nr A-63, poz. 957) wprowadziła w uchwale Nr 47 Rady Ministrów z dnia 9 lutego 1952 r. w sprawie premiowania niektórych pracowników wydziałów rolnictwa i leśnictwa w prezydiach rad narodowych (Monitor Polski Nr A-18, poz. 215) zmiany, polegające na objęciu premiowaniem stanowisk kierownika referatu rachunkowości, referendarza rachunkowości i podreferendarza rachunkowości spółdzielni produkcyjnych. Wymienionym pracownikom premie wypłaca się raz w roku do wysokości 150% miesięcznego uposażenia zasadniczego, za przeprowadzenie rocznych zamknięć w obsługiwanych spółdzielniach produkcyjnych i sporządzenie sprawozdań rocznych oraz bilansów w terminie do dnia 1 lutego danego roku.

Wynagrodzenie za pracę w niedziele i święta pracowników przedsiębiorstw budowlano-montażowych

Pismem okólnym Przewodniczącego PKPG Nr 23 z dnia 26 lipca 1952 r. (Biuletyn PKPG Nr 31, poz. 148) wyjaśniono, że pracownikom umysłowym, pobierającym dodatki funkcyjne, a wynagradzanym według układu zbiorowego pracy w budownictwie, przysługuje dodatkowe wynagrodzenie za pracę w niedziele i święta, w przypadku zarządzenia takiej pracy w tych dniach na danym placu budowy, bez udzielenia w zamian za pracę w dniu świątecznym wolnego od pracy dnia w ciągu najbliższego tygodnia. Wynagrodzenie, o którym mowa wyżej, otrzymują: kierownik grupy robót, kierownik budowy, za-

stępca kierownika budowy, st. inżynier budowy, technik budowy, st. majster, majster i kierownik magazynów. Pismo okólnie wyjaśnia, że wynagrodzenie za pracę w niedziele i święta oblicza się biorąc 1/200 zasadniczej płacy miesięcznej (bez dodatku funkcyjnego), powiększoną o 100% za każdą godzinę pracy.

Obliczanie ryczałtów za przeniesienia

Pismem okólnym z dnia 11 czerwca 1952 r. (Dz. Urzęd. Min. Zdrowia Nr 13, poz. 156) Ministerstwo Zdrowia podało do wiadomości pismo Ministerstwa Finansów z dnia 17 kwietnia 1952 r. Nr BA.367/I/52 wyjaśniające, że do wymiaru ryczałtów za przeniesienia pracowników państwowych nie wchodzi dodatek uzasadniony specjalnymi kwalifikacjami i warunkami służby (uchwała Nr 48 Rady Ministrów — Monitor Polski Nr A-10, poz. 151), jako nie posiadający charakteru stałej części pracy.

MIESZKANIA

Umowy o przydział mieszkania służbowego i mieszkania zakładowego

Zarządzeniem Nr 158 Prezesa Rady Ministrów z dnia 3 lipca 1952 r. (Monitor Polski Nr A-58, poz. 892) wprowadzono jednolite wzory umów o przydział mieszkania służbowego i mieszkania pracowniczego. Odnośne wzory stanowią załączniki do wymienionego zarządzenia i obowiązują przy zawieraniu wszelkich umów o przydział mieszkania służbowego i mieszkania zakładowego.

UBEZPIECZENIA SPOŁECZNE — ŚWIADCZENIA SOCJALNE

Przewóz pracowników do pracy ciężarowym taborem samochodowym zakładów pracy

Zarządzeniem Nr 137 Prezesa Rady Ministrów z dnia 21 czerwca 1952 r. (Monitor Polski Nr A-56, poz. 870) unieważniono wszystkie dotychczas wydane zezwolenia na przewozy taborem ciężarowym zakładów pracy pracowników do pracy i z pracy na terenie m. st. Warszawy. Nowych zezwoleń na przewóz pracowników udziela zakładom pracy Prezydium Rady Narodowej m. st. Warszawy (Wydział Komunikacji Drogowej), a ministerstwu i urzędowi centralnemu — Prezydium Rady Ministrów na wniosek Ministerstwa Transportu Drogowego i Lotniczego. Zarządzenie ustaliło jednocześnie opłatę za przewóz do pracy i z pracy na terenie m. st. Warszawy w wysokości 10,50 zł. od osoby miesięcznie, a opłatę za przewóz jedynie do pracy w wysokości 5,50 zł. miesięcznie.

Wysokość i tryb opłacania składki za ubezpieczenie od wypadków w zatrudnieniu sołtysów i podsołtysów

Zarządzenie Ministrów Pracy i Opieki Społecznej oraz Finansów z dnia 9 czerwca 1952 r. (Monitor Polski Nr A-62, poz. 947) ustaliło, że za każdy miesiąc, począwszy od miesiąca grudnia 1951 r., prezydya wojewódzkich rad narodowych przekazują miejscowym oddziałom Zakładu Ubezpieczeń Społecznych tytułem zryczałtowanej składki za ubezpieczenie sołtysów i podsołtysów, kwotę odpowiadającą liczbie gromad na obszarze danego województwa, pomnożonej przez 2,10 zł. Jednocześnie prezydya rad narodowych zaprzestaną uwzględniać sołtysów i podsołtysów w miesięcznych zgłoszeniach stanu zatrudnionych i obliczeniach składek dla celów ubezpieczeń społecznych. Zarządzenie poleca prezydentom gminnym rad narodowych obliczenie według dotychczasowych zasad i uiszczenie za sołtysów za okresy do dnia 30 listopada 1951 r. składek ubezpieczeniowych i rozliczenie zasiłków rodzinnych.

Pokrywanie należności za wczasy pracownicze

Zarządzenie Przewodniczącego PKPG Nr 194 z dnia 18 czerwca 1952 r. (Biuletyn PKPG Nr 27, poz. 128) ustaliło zasady pokrywania należności za wczasy pracownicze. Zarządzenie nakłada na zakłady pracy obowiązek wpłacania Funduszowi Wczasów Pracowniczych ze środków obrotowych za swoich pracowników skierowanych na wczasy tę część kosztów, którą obowiązany jest wpłacić pracownik, do wysokości 60% poborów przypadających do wypłacenia pracownikowi za okres urlopu, obliczonych według przeciętnych zarobków z ostatnich trzech miesięcy. Wpłaty na rzecz FWP dokonują zakłady pracy po otrzymaniu z rady zakładowej (miejscowej) związku zawodowego zawiadomienia o przyznaniu pracownikowi wczasów i złożeniu przez pracownika deklaracji, że wyraża zgodę na potrącenie ze swego uposażenia przy najbliższej wypłacie kwoty wpłaconej przez zakład pracy na rzecz FWP. Wpłaty na rzecz FWP przekazuje zakład pracy najpóźniej na 20 dni przed ustalonym dniem rozpoczęcia wczasów.

Zaopatrzenie w ziemniaki na okres jesienno-zimowy 1952—1953

Zarządzenie Przewodniczącego PKPG Nr 200 z dnia 30 czerwca 1952 r. (Biuletyn PKPG Nr 28, poz. 134) zobowiązało resorty do wydania podległym zakładom pracy polecenia złożenia w najbliższej Spółdzielni Spożywców lub w najbliższej

Gminnej Spółdzielni „Samopomoc Chłopska“ zbiorczych zapotrzebowań swoich pracowników na ziemniaki jadalne. Zapotrzebowania złożone przez zakłady pracy i podpisane przez zamawiających pracowników, są jednocześnie zobowiązaniem odbioru zamówionych ziemniaków.

Odpłatność niektórych świadczeń rzeczowych dla pracowników zakładów społecznych służby zdrowia.

Pismo okólnie Ministra Zdrowia z dnia 14 czerwca 1952 r. (Dz. Urzęd. Min. Zdrowia Nr 12, poz. 141) wyjaśniło, że korzystanie z mieszkań służbowych przez pracowników zakładów społecznych służby zdrowia powinno być w zasadzie odpłatne, a bezpłatne jedynie wtedy, gdy przewiduje to umowa o pracę bądź przepis szczególny. Oświetlenie, telefon, gaz, ogrzewanie, utrzymanie czystości w mieszkaniach służbowych i inne świadczenia na potrzeby prywatne pracowników podlegają odpłatności według rzeczywistych kosztów tych świadczeń. Zabronione jest wydawanie pracownikom do ich osobistego użytku jakichkolwiek przedmiotów, stanowiących majątek zakładu, jak np. mebli, bielizny osobistej i pościelowej, narzędzi itp. Zakaz ten nie dotyczy wyposażenia tzw. pokój gościnnych w odpowiedni sprzęt, bieliznę itp.

Udzielanie świadczeń leczniczych rencistom i emerytom

Instrukcją Nr 69/52 Ministra Zdrowia z dnia 10 czerwca 1952 r. (Dz. Urzęd. Min. Zdrowia Nr 13, poz. 142) ustalono jednolite zasady postępowania w sprawach udzielania świadczeń rencistom i emerytom oraz członkom ich rodzin. Instrukcja przewiduje, że protezy dentystyczne, środki pomocnicze przeciwko zniekształceniu lub kalectwu, a także leczenie zdrojowiskowe może być przyznane osobom pobierającym zaopatrzenie emerytalne lub rentę jedynie wtedy, gdy zakłady udzielające tych świadczeń całkowicie zaspokoily potrzeby ubezpieczonych. Powyższe świadczenia przyznaje się w pierwszym rzędzie tym rencistom i emerytom, którzy na skutek udzielonego świadczenia będą mogli ponownie pracować. Leczenie w szpitalach dla umysłowo chorych może być renciście lub emerytowi przyznane z pominięciem zasady pierwszeństwa ubezpieczonych, jeżeli wymaga tego wzgląd na bezpieczeństwo publiczne, obyczajność lub inny interes społeczny. Osoby pobierające rentę wypadkową korzystają z takich samych uprawnień jak ubezpieczeni, jeżeli ich choroba lub kalectwo jest następstwem wypadku w zatrudnieniu lub choroby zawodowej.

ZDROWIE

Powiązanie w resorcie zdrowia skarg i zażeń z działalnością Komisji Kontroli Zawodowej

W trosce o ochronę interesów człowieka pracy na odcinku zdrowotności oraz zapewnienia usług personelu fachowego, służby zdrowia na odpowiednim poziomie etyki, godności i sumiennosci, drogą wykorzystania w tym kierunku instytucji skarg i zażeń oraz powiązanie jej z Komisjami Kontroli Zawodowej i uaktywnienia działalności tych Komisji — Minister Zdrowia Instrukcją Nr 66/52 z dnia 5 czerwca 1952 r. (Dz. Urzęd. Min. Zdrowia Nr 12, poz. 136) zobowiązał departamenty Ministerstwa Zdrowia oraz podległe przedsiębiorstwa i jednostki organizacyjne służby zdrowia do dokładnego analizowania, czy ze skargi lub zażenia nie wynika, że zaistniało naruszenie etyki, godności bądź sumiennosci ze strony fachowego personelu służby zdrowia. W przypadku stwierdzenia wykroczenia zawodowego sprawę kieruje się do właściwego okręgowego rzecznika dobra służby zdrowia, celem pociągnięcia winnych tych wykroczeń do odpowiedzialności zawodowej. Instrukcja wyjaśnia, że skierowanie sprawy na drogę odpowiedzialności zawodowej nie zwalnia od obowiązku pociągnięcia fachowego personelu służby zdrowia do odpowiedzialności karnej, dyscyplinarnej lub służbowej, o ile popełniony czyn lub zaniechanie do tego się kwalifikuje.

Zwalczanie nadużyć przy wystawianiu recept

W celu zwalczania nadużyć przy wystawianiu recept, Instrukcja Nr 67/52 Ministerstwa Zdrowia z dnia 9 czerwca 1952 r. (Dz. Urzęd. Min. Zdrowia Nr 12, poz. 137) ustaliła zasady wystawiania recept przez lekarzy zatrudnionych w społecznych zakładach służby zdrowia i przypomniiała sankcje karne, jakie grożą w przypadku popełnienia w tym zakresie jakiegokolwiek nadużycia. Instrukcja wyjaśnia, że receptę uprawniającą do otrzymania leków na warunkach całkowitej bądź częściowej bezpłatności, lekarz może wystawić jedynie w wykonaniu obowiązków, wynikających z zatrudnienia go w zakładzie społecznym służby zdrowia, jeżeli osoba, dla której przepisuje się lek jest uprawniona do bezpłatnych świadczeń leczniczych i jeżeli potrzeba zapisania leku uzasadniona jest wynikiem badania lekarskiego, przeprowadzonego osobiście przez lekarza podpisującego receptę, a ponadto jeżeli przepisanie leku odnotowane zostało w karcie choroby. Lekarzowi nie wolno wystawiać tzw. „recept grzecznościowych“

oraz posługiwać się urzędowymi blankietami recept przy przepisywaniu leków dla pacjentów leczonych prywatnie, nawet jeżeli przysługuje im prawo do bezpłatnych świadczeń leczniczych. Nadużycia lekarzy w zakresie wystawiania recept traktowane będą jako wykroczenia zawodowe lub przestępstwa.

Zwalczanie wścieklizny u ludzi

Instrukcja Nr 70/52 Ministra Zdrowia z dnia 10 czerwca 1952 r. (Dz. Urzęd. Min. Zdrowia Nr 13, poz. 143) wprowadziła w okólniku Nr 15/50 w sprawie zwalczania wścieklizny u ludzi (Dz. Urzęd. Min. Zdrowia Nr 7, poz. 48) zmiany przewidujące m. in. prawo osób uprawnionych do świadczeń z tytułu ubezpieczeń społecznych do otrzymania bezpłatnie szczepionki przeciw wściekliznie na receptę lekarską. Kosztami szczepionki wydawanej wymienionym osobom, obciążane będą wydziały zdrowia prezydentów rad narodowych, a kosztami szczepionki wydawanej innym osobom — wojewódzkie stacje sanitarno-epidemiologiczne.

DYSCYPLINA PRACY

Urlopy pracownicze na dokończenie nauk

Okólnikiem Nr 140 Prezesa Rady Ministrów z dnia 26 czerwca 1952 r. (Monitor Polski Nr A-56, poz. 873) ustalono dodatkowo w ilości 21 dni wymiar urlopów pracowniczych dla przygotowania się i przystąpienia do egzaminu referendarskiego przed komisją egzaminacyjną, ustanowioną przy Urzędzie Zastępstwa Prawnego. Warunkiem uzyskania powyższego urlopu jest przedstawienie zaświadczenia urzędu Zastępstwa Prawnego, pozwalającego na ustalenie, czy oraz w jakim terminie i wymiarze urlop jest pracownikowi potrzebny. Władza służbowa pracownika ma obowiązek sprawdzić, czy przystąpił on do egzaminu referendarskiego i z jakim wynikiem.

Zmiana przepisów o socjalistycznej dyscyplinie pracy

Pismem okólnym Nr 142 Prezesa Rady Ministrów z dnia 28 czerwca 1952 r. (Monitor Polski Nr A-58, poz. 898) rozciągnięto na pracowników składnic przemysłu chemicznego, będących użytkownikami małych i średnich gospodarstw rolnych i nie zatrudniających sił najemnych, postanowienie ust. 9 pisma okólnego Nr 2 Prezesa Rady Ministrów z dnia 31 maja 1950 r. w sprawie wykonania postanowień ustawy o zabezpieczeniu socjalistycznej dyscypliny pracy (Monitor Polski Nr A-66, poz. 776), przewidującego prawo do bezpłatnego urlopu w wymiarze do 20 dni w roku kalendarzowym w okresie pilnych robót polnych.

Zmiana przepisów w sprawie udzielania urlopów egzaminacyjnych pracownikom przedsiębiorstw i zakładów gospodarki społecznej

Zarządzeniem Przewodniczącego PKPG Nr 204 z dnia 3 lipca 1952 r. (Biuletyn PKPG Nr 28, poz. 136) wprowadzono w zarządzeniu Przewodniczącego PKPG z dnia 17 marca 1950 r. w sprawie udzielania urlopów egzaminacyjnych pracownikom przedsiębiorstw i zakładów gospodarki społecznej, uczęszczającym do szkół podstawowych, liceów ogólnokształcących i zawodowych oraz szkół wyższych zawodowych i akademickich (Biuletyn PKPG Nr 6, poz. 88) zmianę, polegającą na uchyleniu przepisu przewidującego, że postanowienia powyższego zarządzenia nie odnoszą się do pracowników młodocianych.

Urlopy dla uczestników Złotu Młodych Przodowników — Budowniczych Polski Ludowej

Zarządzeniem Przewodniczącego PKPG Nr 210 z dnia 5 lipca 1952 r. (Biuletyn PKPG Nr 28, poz. 138) uspołecznione zakłady pracy otrzymały polecenie udzielenia pracownikom, biorącym udział w Złocie Młodych Przodowników — Budowniczych Polski Ludowej, urlopów otkolicznościowych: a) uczestnikom z m. st. Warszawy na okres od 20 do 22 lipca 1952 r., b) uczestnikom przyjezdnym na okres od 19 do 23 lipca 1952 r.

SZKOLENIE

Studia przygotowawcze w wieczorowych szkołach inżynierskich

Rozporządzenie Ministra Szkolnictwa Wyższego z dnia 25 czerwca 1952 r. (Dz. U.R.P. Nr 31, poz. 207) ustaliło organizację jednorocznych studiów przygotowawczych w wieczorowych szkołach inżynierskich. Studia te przygotowują kandydatów nie posiadających wymaganego wykształcenia do studiów w wieczorowych szkołach inżynierskich. Nauka na studium odbywa się przez 5 dni w tygodniu, w wymiarze 22 godzin tygodniowo, jest prowadzone w ciągu 2 semestrów i trwa ogółem 10 miesięcy. Na jednoroczne studia przygotowawcze mogą być przyjęci kandydaci, którzy: 1) pracowali co najmniej dwa lata w przemyśle na stanowisku majstra, brygadzysty lub technika, 2) skierowani zostali przez uspołeczniony zakład pracy, 3) posiadają wykształcenie w zakresie średniej szkoły technicznej lub równorzędne, 4) ukończyli 23 rok życia. Słuchacze studiów posiadają uprawnienia stu-

dentów szkół wyższych. Po ukończeniu nauki słuchacz składa egzamin końcowy przed komisją egzaminacyjną. Złożenie egzaminu z wynikiem pomyślnym jest równoznaczne ze złożeniem egzaminu wstępnego do wieczorowej szkoły inżynierskiej.

Tryb postępowania przy przyjmowaniu kandydatów na pierwszy rok studiów do wieczorowych szkół inżynierskich

Zarządzenie Ministra Szkolnictwa Wyższego z dnia 16 czerwca 1952 r. (Monitor Polski Nr A-54, poz. 83) ustaliło tryb postępowania przy przyjmowaniu kandydatów na pierwszy rok studiów do wieczorowych szkół inżynierskich w roku szkolnym 1952/53. Zarządzenie przewiduje, że studia w wieczorowych szkołach inżynierskich udostępnione być powinny przede wszystkim najlepszym pracownikom przemysłu, racjonalizatorom, przodownikom pracy, majstrom i technikom, wyróżniającym się w pracy zawodowej i społecznej. Warunkiem przyjęcia na pierwszy rok studiów w wieczorowych szkołach inżynierskich jest posiadanie kwalifikacji, o których mowa była wyżej (zob. warunki przyjęcia na studia przygotowawcze), oraz zdanie z wynikiem pomyślnym egzaminu wstępnego. Na podstawie oceny wyniku tego egzaminu i kwalifikacji osobistych kandydata o przyjęciu na pierwszy rok studiów decyduje wydziałowa komisja doboru kandydatów. Rozporządzenie określa szczegółowo skład tej komisji, jej organizację, zadania i tryb postępowania.

Utworzenie studiów przygotowawczych w niektórych wieczorowych szkołach inżynierskich

Zarządzeniem Ministra Szkolnictwa Wyższego z dnia 25 czerwca 1952 r. (Monitor Polski Nr A-61, poz. 928) utworzone zostały jednoroczne studia przygotowawcze w Wieczorowych Szkołach Inżynierskich w Łodzi, Krakowie, Poznaniu, Warszawie, Wrocławiu, Katowicach, Białymstoku, Bydgoszczy i Radomiu.

Szkolenie młodocianych zatrudnionych w zakładach rzemieślniczych

Zarządzenie Ministra Przemysłu Drobnego i Rzemiosła z dnia 17 czerwca 1952 r. (Monitor Polski Nr A-59, poz. 904) uregulowało sprawę szkolenia zawodowego młodocianych, zatrudnionych w zakładach rzemieślniczych. Szczegółowe omówienie tego zarządzenia zawarte jest w dziale Kronika krajowa.

Przegląd zarządzeń z zakresu akcji socjalnej

MINISTERSTWO FINANSÓW

Zarządzenie Ministra Finansów z 20 czerwca 1952 r. w sprawie klasyfikacji dochodów i wydatków z budżetu Państwa (Monitor Polski A-60 z 14.VII.1952 r. poz. 912) zawiera zasady klasyfikacji dochodów i wydatków oraz ich układu, obowiązujące przy sporządzeniu preliminarzy budżetowych na rok 1953. W myśl postanowień tego zarządzenia muszą być sporządzane preliminarze budżetowe na rok 1953 dla wszystkich urzędów socjalnych, a więc zarówno finansowanych w ramach budżetu centralnego jak też budżetów terenowych.

PKPG

Instrukcja Nr 82a w sprawie zadań opracowania przez jednostki budżetowe projektu planu w zakresie urzędów kulturalnych i socjalnych na rok 1953, wprowadzona w życie Zarządzeniem Przewodniczącego PKPG Nr 208 z 5 lipca 1952 r.

Instrukcja obejmuje dwie części. Część pierwsza (ogólna) omawia ogólne zasady zestawienia planu usługowego i powiązania go z planem finansowym. Część druga (szczegółowa) omawia zasady zestawienia planu dla urzędów opieki nad matką i dzieckiem oraz urzędów służby zdrowia.

Instrukcja ustala, iż plany gospodarcze w zakresie urzędów socjalnych i kulturalnych, będące częścią Narodowego Planu Gospodarczego, powinny być opracowane w dwóch układach:

a) jako część planu centralnego — w układzie pionowym przez: zakład pracy, zjednoczenie, centralny zarząd i właściwy resort gospodarczy;

b) jako część planu terenowego — w układzie poziomym przez: powiat, województwo.

Zasady ogólne, regulujące sprawę zestawienia planów oraz technikę pracy, są wspólne dla obu układów. Wszelkie projekty planów sporządzonych zarówno terenowo (po linii rad narodowych) jak i centralnie (po linii zakładów pracy) powinny opierać się na:

1. dokładnej znajomości terenu oraz zebranych i przeanalizowanych materiałów sprawozdawczo - statystycznych z okresów ubiegłych (1951 — 1952 r.);

2. inwentaryzacji zakładów i urzędów, dokonanej przed zestawieniem planu na rok 1953;

3. wytycznych rzeczowych i limitach finansowych (o ile są podane przez jednostki nadrzędne). Wytyczne te obejmują podstawowe elementy w zakresie usług, inwestycji i zatrudnienia — elementy konieczne do realnego zestawienia planu;

4. potrzebach terenu i możliwościach technicznych zaspokojenia tych potrzeb;

5. normach organizacyjnych: usługowych i finansowych;

6. doprowadzeniu zadań Narodowego Planu Gospodarczego do poszczególnych jednostek, które na tej podstawie przystępują do zestawienia planów indywidualnych w zakresie swej działalności.

Projekt planu powinien stanowić harmonijną całość, w której: a) wzrost planu usług wynika z przyrostu zdolności użytkowej obiektu, powstałej na skutek inwestycji lub drogą kapitalnych remontów wzgl. adaptacji; b) plan usług znajduje pełne pokrycie finansowe, zgodnie z ustalonymi normami; c) plan zatrudnienia, oparty o możliwości uzyskania personelu podstawowego (fachowego) gwarantuje wykonanie zaplanowanych usług.

Dla urzędów nowouruchomionych w r. 1953 należy zestawiać plan w granicach zaplanowanego okresu ich działalności w r. 1953; a więc ustalać usługi i związane z nimi wydatki od daty uruchomienia poszczególnych urzędów, a nie na okres całego roku.

W związku z powyższym wszelkie formularze i zestawienia planu obejmują następujące zagadnienia:

a) **usługi** — ustalenie, jakie (i w jakiej ilości) świadczenia wykona jednostka zestawiająca plan;

b) **zatrudnienie** — ustalenie, jaki personel (wg zawodów oraz ilościowo) jest konieczny, aby usługi mogły zostać wykonane;

c) **finanse** — ustalenie, jakie wydatki są konieczne, aby dane urządzenie socjalne mogło wykonać postawione mu zadania. Podzielenie globalnej kwoty wydatków na poszczególne rodzaje (piace, rzeczowe, żywienia itp.);

d) **inwestycje** — ustalenie, jakie kwoty są przewidziane w ramach planu inwestycyjnego na dane urządzenie socjalne oraz określenie, jak te kwoty wpłyną na wzrost usług;

e) **kapitałne remonty** — ustalenie jakie kwoty są przeznaczone na kapitałne remonty w danym urządzeniu socjalnym. Celem porównania działalności usłu-

wej poszczególnych urzędzeń każdy formularz posiada szereg kolumn ilustrujących zagadnienie w poszczególnych latach:

kolumna 1 — rok 1951 wykonanie. W kolumnie tej należy podać dokładnie przeanalizowany materiał sprawozdawczy z r. 1951, ujmujący zagadnienia w skali rocznej;

kolumna 2 — rok 1952 plan. Kolumna ta ujmuje zadania planowe wg zatwierdzonego na r. 1952 planu;

kolumna 3 — rok 1952 przewidywane wykonanie. Kolumna ta zawiera dane ilustrujące przypuszczalne wykonanie planu w roku 1952. Dane te są szacunkowe, oparte o wykonanie siedmiu lub ośmiu miesięcy 1952 r.

kolumna 4 — Plan na r. 1953. Kolumna ta ujmuje projektowane zamierzenia na r. 1953, zestawione w oparciu o podane wyżej elementy.

Plany w omówionym wyżej zakresie zestawiać należy na specjalnych formularzach, rozprowadzonych przez PKPG po linii zakładów pracy i rad narodowych. Formularze te służą do ujęcia planów indywidualnych — opracowanych przez poszczególne urzędzenia socjalne, jak też i planów zbiorczych — ujmujących całość danego zagadnienia w skali określonego terenu (np. plan wojewódzki), bądź też w skali określonej jednostki gospodarczej (np. CZP lub resortu).

Planowanie centralne

Projekt planu w zakresie opieki częściowej nad dzieckiem i młodzieżą dla urzędzeń powiązanych z budżetem centralnym, prowadzonych przez zakłady pracy — opracowują:

1) jednostki bezpośrednio prowadzące urzędzenia opieki częściowej (zakłady pracy);

2) nadrzędne jednostki: centralne zarządy, zjednoczenia, naczelne dyrekcje i inne równorzędne jednostki, podległe jednostkom centralnym;

3) centralne jednostki planujące: a) **Prezydium Rady Ministrów** — dla podległych mu przedsiębiorstw i urzędów oraz dla terenowych jednostek administracji państwowej, których pracownicy płatni są z § 1 a, b, c, d budżetu terenowego; b) **Ministerstwa i centralne urzędy** — dla podległych jednostek; c) **Centralny Związek Spółdzielczy** — dla wszystkich jednostek organizacyjnych spółdzielczości, z wyjątkiem gminnych kas spółdzielczych.

Podstawową jednostką planującą jest zakład pracy, przy którym funkcjonuje dane urzędzenie socjalne.

Zestawione plany dla poszczególnych urzędzeń, po uzgodnieniu z lokalną komórką właściwego Związku Zawodowego, należy przesłać do: a) nadrzędnej jednostki planującej; b) Wydziału Oświaty (w zakresie: przedszkoli, kolonii, półkolonii, ogrodów jordanowskich) oraz Wydziału Zdrowia (w zakresie żłobków) przy właściwym terenowo prezydium powiatowej rady narodowej.

Jednostki nadrzędne nad zakładami pracy (zjednoczenia, CZP itp.) na podstawie materiału nadesłanego z zakładów pracy, potwierdzonego przez prezydium PRN sporządzają zestawienie zbiorcze, które po uzgodnieniu z Zarządem Głównym właściwego Związku Zawodowego przesyłają do: a) jednostki centralnej planującej, b) zarządu głównego branżowego związku zawodowego — do wiadomości.

Centralne jednostki planujące (np. Ministerstwa), po przeprowadzeniu szczegółowej analizy otrzymanych projektów planów oraz w oparciu o wytyczne liczby kontrolne dla planowania budżetowego, sporządzają:

1. zbiorczy projekt planu;

2. projekt planu w rozbiciu wojewódzkim (tylko w części „usługi“ i „zatrudnienie“ pozycja „pełnozatrudnieni“) i przesyłają projekty planów do: a) Państwowej Komisji Planowania Gospodarczego — Departament Urzędzeń Kulturalnych i Socjalnych; b) Ministerstwa Zdrowia (w zakresie żłobków); c) Ministerstwa Oświaty (w zakresie kolonii, półkolonii, przedszkoli i ogródków jordanowskich); d) Ministerstwa Finansów — Departament Budżetów Społecznych i Kulturalnych (dla wszystkich form urzędzeń bez rozbięcia wojewódzkiego).

Planowanie terenowe

Planowanie rejonowych urzędzeń socjalnych leży w kompetencji właściwych terenowo rad narodowych.

Najniższą komórką planującą są właściwe wydziały lub referaty (oświaty, zdrowia) powiatowych rad narodowych. Opracowują one zbiorcze projekty planów z terenu całego powiatu, w których ujmują urzędzenia z zakresu opieki nad dzieckiem, prowadzone przez gminne, miejskie i powiatowe rady narodowe.

Plan nie obejmuje przyzakładowych urzędzeń z zakresu opieki nad dzieckiem; dla tych urzędzeń PRN sporządza na podstawie nadesłanych przez zakłady pracy formularzy PRN sporządza arkusze zbiorcze, obejmujące jedynie usługi i zatrudnienie (pełnozatrudnieni).

Plany zbiorcze, zestawione na omówionych wyżej formularzach, po przeanalizowaniu przez powiatową komisję plano-

wania gospodarczego i uzgodnieniu z wydziałem finansowym powiatowej rady narodowej, zostają wstępnie zatwierdzone przez prezydium powiatowej rady narodowej. Następnie przesyła się je do prezydium wojewódzkiej rady narodowej i wojewódzkiej komisji planowania gospodarczego, na osobnych arkuszach zbiorczych w układzie dla a) urzędzeń przyzakładowych (budżet centralny), b) urzędzeń rejonowych (budżet terenowy).

Właściwe wydziały wojewódzkiej rady narodowej analizują nadesłane plany i zestawiają plany dla urzędzeń pozostających na budżecie województwa. Zestawione plany zbiorcze składają zainteresowane wydziały do wojewódzkiej komisji planowania gospodarczego, która po uzgodnieniu ich z wydziałem finansowym WRN — przedkłada prezydium wojewódzkiej rady narodowej do wstępnego zatwierdzenia. Prezydium WRN po wstępnym zatwierdzeniu planów urzędzeń socjalnych zestawia i przesyła zbiorczy projekt planu gospodarczego (obejmującego osobno plany PRN, WRN i zakładów pracy) do: a) właściwych ministerstw — w zakresie ich kompetencji (Min. Oświaty i Zdrowia); b) W-łu Finansowego WRN; c) Wojewódzkiej Komisji Planowania Gospodarczego; d) Państwowej Komisji Planowania Gospodarczego (wysyła WKPG).

Przy takiej technice pracy ministerstwa kompetentne w zakresie poszczególnych zagadnień — (np. Min. Zdrowia w zakresie żłobków, a Min. Oświaty w zakresie przedszkoli czy innej formy wychowania),

otrzymują całkowity materiał w ujęciu: a) w/g województw, z podziałem na urzędzenia rejonowe i przyzakładowe; b) w/g województw urzędzenia przyzakładowe z określeniem, któremu resortowi centralnie planującemu dane urzędzenie podlega.

Ministerstwo Finansów otrzymuje zaś za pośrednictwem WRN całość materiału z podziałem w/g urzędzeń rejonowych (budżet rad narodowych) i przyzakładowych (budżet centralny resortów) — co umożliwia całkowite ujęcie wydatków na poszczególne rodzaje urzędzeń, z wykazaniem źródła pokrycia, (którym będą budżety terenowe dla urzędzeń rejonowych i odpowiednie części budżetu centralnego dla urzędzeń przyzakładowych).

Państwowa Komisja Planowania Gospodarczego otrzymuje całkowity materiał zarówno po linii — resortów gospodarczych, jak i resortów kompetentnych ze względu na przedmiot zagadnień (a więc z Min. Zdrowia i Min. Oświaty) może: a) ustalić rozmiary potrzeb w ujęciu terenowym; b) ustalić rozmieszczenie urzędzeń w układzie terenowym, z uwzględnieniem urzędzeń przyzakładowych i rejonowych; c) prowadzić politykę w zakresie rozmieszczenia, rozwoju, inwestycji itp. poszczególnych form urzędzeń, zarówno przyzakładowych jak i rejonowych.

Jak więc wynika z powyższego, oba układy planu poziomy — terenowy i pionowy — w/g resortów (uzupełniają się nawzajem) i tworzą w ramach Narodowego Planu Gospodarczego harmonijną całość.

Orzecznictwo

ROZPORZĄDZENIE Z DNIA 21.VI.1950 R. W SPRAWIE MIESZKAŃ SŁUŻBOWYCH I MIESZKAŃ PRACOWNICZYCH (Dz. U. R. P. Nr 28, poz. 257)

Fakt opłacania czynszu i podatku od lokali po rozwiązaniu umowy o pracę nie odbiera lokalowi charakteru mieszkania służbowego lub pracowniczego i do postępowania w sprawie opróżnienia takiego mieszkania mają zastosowanie przepisy §§ 15 — 20 rozporządzenia Rady Ministrów z dn. 21.VI.1950 r. w sprawie mieszkań służbowych i mieszkań pracowniczych, droga więc procesu cywilnego jest niedopuszczalna.

Uzasadnienie orzeczenia z dn. 11.X.1950 r. — LC 746/50.

„Skarb Państwa (Państwowe Zakłady Przemysłu Welnianego Nr 5 w Łodzi) wniósł pozew o eksmisję Wacława O. z mieszkania znajdującego się na terenie

fabrycznym. Powód twierdził, że pozwany pracował w Zakładach Przemysłu Welnianego od początku 1945 r. do 24.I.1949 r., kiedy został zwolniony za uprzednim dwutygodniowym wypowiedzeniem, gdyż zaniedbywał swe obowiązki i niedogłądał należycie powierzonego jego pieczy ogrodu fabrycznego. Powód wypowiedział pozwanemu mieszkanie na 3 miesiące naprzód, tj. na dzień 30.IV.1949 r., jednak pozwany nie chce wyprowadzić się dobrowolnie.

Pozwany nie uznał powództwa, twierdząc, że jeszcze w czasie okupacji pracował w obecnej „firmie“ i mieszkał w spornym mieszkaniu, za które czynsz najmu potrącano mu z zarobków. Także po zwolnieniu z pracy pozwany płacił czynsz najmu, który powód od niego odbierał.

Sąd Pracy w Łodzi oddalił powództwo wychodząc z założenia, iż powód nie udo-

wodnił, żeby w myśl zawartej umowy o pracę używanie spornego lokalu było częścią wynagrodzenia za pracę, względnie żeby sporny lokal znajdował się w tzw. domu rodzinnym. Fakt, że pozwany po rozwiązaniu umowy o pracę zapłacił czynsz najmu i czynsz ten został przyjęty, stwierdza, zdaniem Sądu, że co do spornego lokalu nastąpiła nowacja (art. 263 k. z.) i pozwany sporny lokal zajmuje na zasadzie zawartej w sposób dorozumiany umowy o najem lokalu, a nie umowy o pracę.

Sąd Okręgowy zatwierdził ten wyrok, opierając się na jego ustaleniach i podzielać wyrażone w nim zapatrywanie. W skardze kasacyjnej Prokuratoria Generalna wniosła o uchylenie wyroku Sądu Okręgowego i o odesłanie sprawy do ponownego rozpoznania, zarzucając, że Sąd dopuścił się pogwałcenia przepisów art. 250 i 351 kpc.

Pozwany wniosł o oddalenie skargi kasacyjnej.

Prokuratoria Generalna wywodzi, że Sąd błędnie przyjął, jakoby mieszkanie zajmowane przez pozwanego nie było mieszkaniem służbowym. Skarżąca zarzuca, że Sąd z pogwałceniem art. 250 i 351 kpc. pominął zupełnie zeznanie św. Z. K., stwierdzając, że pozwany zajmował sporny lokal jako służbowy. Skarżąca twierdzi, że Sąd wysnuł niewłaściwy wniosek z okoliczności przyjmowania przez powoda od pozwanego pewnych kwot za użytkowanie przez niego spornego lokalu po ustaniu umowy o pracę. Sąd nie uwzględnił, że powód pismem z dn. 27.I.1949 r. wezwał pozwanego do opuszczenia spornego lokalu, a następnie św. M. ustnie zawiadomił pozwanego o treści tego wezwania.

Przed rozpoznawaniem tych zarzutów należało zauważyć, że już po wydaniu zaskarżonego wyroku z 31.XII.1949 r. weszło w życie z dniem 6.VII.1950 r. rozporządzenie Rady Ministrów w sprawie mieszkań służbowych i mieszkań pracowniczych. Wg § 24 tego rozporządzenia z dniem jego wejście w życie tracą moc obowiązującą wszelkie przepisy oraz postanowienia układów zbiorowych, regulaminów i umów dotyczące przedmiotów unormowanych tym rozporządzeniem. Wszelkie zatem umowy, na podstawie których pracownik zajmuje mieszkanie służbowe lub pracownicze, z tym dniem przestały obowiązywać i na podstawie tych umów pracownik nie może opierać praw do zajmowania takiego mieszkania. Dotyczy to również umów o najem mieszkania służbowego lub pracowniczego, zawartych w czasie, gdy pracownik był zatrudniony u pracodawcy a stosunek służbowy lub umowa o pracę następnie uległy rozwią-

zaniu przed wejściem w życie cyt. rozporządzenia. Celem bowiem rozporządzenia jest takie ukształtowanie stosunków dotyczących mieszkań służbowych i mieszkań pracowniczych, by mieszkania te spełniały zadania wynikające z ich przeznaczenia, mianowicie, by służyły one do zaspokojenia potrzeb pracowniczych zatrudnionych u pracodawcy z tytułu stosunku publiczno - prawnego lub na podstawie umowy o pracę. Rozporządzenie zmierza do niedopuszczenia do tego, ażeby mieszkania przeznaczone dla potrzeb pracowników danego zakładu pracy były w przypadkach przez prawo nie przewidzianych zajmowane przez osoby, które przestały być pracownikami i by przez to pracodawca był pozbawiony możliwości dostarczenia mieszkania innemu pracownikowi, przyjętemu w miejsce zwolnionego lub nie miał możliwości użycia lokalu dla spełnienia zadań społecznych, związanych z danym zakładem pracy. Ten cel rozporządzenia wynika z jego przepisów §§ 8, 12, 15 ust. 2 i in.

Rozporządzenie dotyczy tylko mieszkań służbowych i mieszkań pracowniczych. Jedną z podstaw zastosowania przepisów rozporządzenia jest prawidłowe ustalenie, czy sporne mieszkanie ma taki charakter.

Skarżąca słusznie zarzuca, że Sąd Okręgowy z pogwałceniem art. 250 i 351 kpc nie dokonał należytych ustaleń dotyczących tego zagadnienia. Sąd poprzestał na stwierdzeniu, że pozwany również po rozwiązaniu stosunku pracy płacił za sporne mieszkanie czynsz najmu i podatek od lokali. To ustalenie nie wystarczało jednak do przyjęcia, że zajmowane przez pozwanego mieszkanie utraciło charakter mieszkania służbowego lub pracowniczego. Z zaskarżonego wyroku nie wynika również, czy Sąd miał na uwadze zeznanie świadków Zygmunta K. i Zdzisława M., którzy stwierdzili, że sporne mieszkanie miało charakter służbowy. W myśl § 11 rozporządzenia do mieszkań pracowniczych stosuje się odpowiednio przepisy k. z. o obowiązkach wynajmującego i najemcy oraz ogólne przepisy o najmie lokali co do wysokości czynszu i innych opłat związanych z użytkowaniem lokali mieszkalnych. Fakt zatem, że za lokal taki pozwany opłacał czynsz i inne opłaty związane z użytkowaniem tego lokalu nie odbierały lokalowi charakteru mieszkania pracowniczego i do takiego mieszkania miałyby zastosowanie przepisy rozporządzenia.

Gdyby po dokonaniu prawidłowych ustaleń Sąd doszedł do wniosku, że zajmowany przez pozwanego sporny lokal miał charakter mieszkania służbowego

lub pracowniczego w rozumieniu cyt. rozporządzenia, do postępowania w sprawie próżnienia tego mieszkania miałyby zastosowanie przepisy §§ 15 — 20 tego rozporządzenia i droga procesu cywilnego byłaby niedopuszczalna.

W takim przypadku miałyby zastosowanie przepisy art. 236 kpc.

Do rozstrzygnięcia sprawy konieczne są dalsze ustalenia, wobec czego na zasadzie art. 437 kpc zaskarżony wyrok ulega uchynieniu i sprawa zostaje odesłana do ponownego rozpoznania“.

ORZECZNICTWO I WYKŁADNIA PAŃSTWOWEJ KOMISJI LOKALOWEJ W SPRAWIE MIESZKAŃ SŁUŻBOWYCH I MIESZKAŃ PRACOWNICZYCH

1. Brak kompetencji władz lokalowych do rozstrzygania, przy rozpatrywaniu spraw mieszkań pracowniczych lub służbowych, pytania wstępnego, czy wypowiedzenie umowy o pracę przez pracownika jest skuteczne w przypadku odmiennego stanowiska pracodawcy.

Państwowa Komisja Lokalowa przyjęła następującą wykładnię: Władze lokalowe nie są właściwe do rozstrzygania pytania

wstępnego, przy rozpatrywaniu spraw mieszkań pracowniczych lub służbowych, czy wypowiedzenie umowy o pracę przez pracownika jest skuteczne w przypadku odmiennego stanowiska pracodawcy. Decyzja pracodawcy w przedmiocie rozwiązania umowy o pracę, jeżeli nie została zaskarżona do sądu, jest wiążąca dla władz lokalowych.

2. Czy lokal mieszkalny najęty w drodze prywatno - prawnej umowy najmu przez pracodawcę, w miejscowości nie objętej publiczną gospodarką lokalami, celem zakwaterowania w nim swego pracownika, ma charakter mieszkania pracowniczego?

Państwowa Komisja Lokalowa przyjęła następującą wykładnię:

Lokal mieszkalny, znajdujący się w miejscowości nie objętej publiczną gospodarką lokalami, najęty przez pracodawcę w rozumieniu § 1 ust. 2 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 21.VI.1950 r. w sprawie mieszkań służbowych i mieszkań pracowniczych, w drodze prywatno-prawnej umowy najmu posiada charakter mieszkania pracowniczego, o ile na mocy tej umowy zajmuje go pracownik instytucji najmującej.

Wyjaśnienia przepisów z zakresu prawa pracy i pokrewnych

UMOWA O PRACĘ

Rozporządzenie z dnia 16 marca 1928 r. o umowie o pracę robotników (Dz. U. R. P. Nr 35, poz. 324 — z późniejszymi zmianami).

do art. 43

W związku z zapytaniem inspekcji pracy, na jakie konto mają być wpłacane kary pieniężne nakładane na robotników na podstawie regulaminów pracy, MP i OS w piśmie z dnia 17. VII. 52 Nr Po-11c-99/52 udzieliło następujących wyjaśnień:

„MP i OS komunikuje, że według klasyfikacji budżetów terenowych na r. 1952 kary pieniężne, nakładane na robotników na podstawie regulaminów pracy, stanowią dochody budżetów terenowych i powinny być wpłacane na rachunek bankowy wydziałów pracy i pomocy społecznej prezydentów wojewódzkich rad narodowych (m. st. Warszawy i m. Łodzi) z zaliczeniem na dochody budżetu terenowego: Część 11 „Wydział Pracy i Pomocy Społecznej“, Dział 8 „Inne dochody“, Rozdział 14 „Grzywny, kary pieniężne i konfiskaty“.

Rozporządzenie z 16 marca 1928 r. o umowie o pracę pracowników umysłowych (Dz. U. R. P. Nr 35, poz. 323 — z późniejszymi zmianami).

do art. 2

1. W związku z zapytaniem, czy kierownik warsztatów samochodowych, do obowiązków którego należy: kierowanie zespołem pracowników, podział pracy i kontrola jej wykonania, instruowanie oraz administrowanie, jest pracownikiem fizycznym, czy też umysłowym, MP i OS w piśmie z dn. 17.VII.52 r. Nr Po-11c-92/52 udzieliło następujących wyjaśnień:

„Ministerstwo Pracy i Opieki Społecznej komunikuje, że czynności wykonywane przez kierownika warsztatów samochodowych, wymienione w powyższym piśmie, uzasadniają zaliczenie tego kierownika do kategorii pracowników umysłowych w myśl art. 2 pkt. 1 rozporządzenia z dnia 16. III. 1928 r. o umowie o pracę pracowników umysłowych (Dz. U. R. P. Nr 35, poz. 323)“.

2. W związku z zapytaniem, czy osoba zatrudniona w charakterze konserwatora-technika urządzeń elektrycznych jest pra-

cownikami fizycznym, czy też umysłowym, MP i OS w piśmie z dn. 17. VII. 52 Nr Po-11c-96/52 udzieliło następujących wyjaśnień:

„MP i OS komunikuje, że konserwatorzy-technicy są pracownikami umysłowymi w rozumieniu art. 2 pkt 1 rozporządzenia z dnia 16. III. 1928 r. o umowie o pracę pracowników umysłowych (Dz. U. R. P. Nr 35, poz. 323), jeżeli funkcje im powierzono wymagają cenzusu technika“.

SOCJALISTYCZNA DYSCYPLINA PRACY

W związku z zapytaniem, czy pracownicy uczęszczający do Wieczorowych Szkół Inżynierskich są uprawnieni do korzystania ze zwolnienia z części dnia pracy w granicach do 14 godz. tygodniowo — Prezydium Rady Ministrów pismem z dnia 19 lipca 1952 r. Nr 0s-0110/105 udzieliło następujących wyjaśnień:

„Prezydium Rady Ministrów w porozumieniu z Ministerstwem Szkolnictwa Wyższego komunikuje, że Wieczorowe Szkoły Inżynierskie są szkołami wyższymi w rozumieniu ustawy z dnia 15 grudnia 1951 r. o szkolnictwie wyższym i o pracownikach nauki (Dz. U. R. P. z 1952 r. Nr 6, poz. 38). W związku z tym przepisy pisma okólnego Nr 2 prezesa Rady Ministrów z dnia 31 maja 1950 r. w sprawie wykonania postanowień ustawy o socjalistycznej dyscyplinie pracy (Monitor Polski Nr A-66, poz. 776) mają zastosowanie również do studentów Wieczorowych Szkół Inżynierskich, o ile wykłady odbywają się w godzinach pracy studentów.

Jeżeli zajęcia w szkole odbywają się nie w godzinach pracy, jednak rozpoczynają się bezpośrednio po zakończeniu przez pracownika pracy, to wcześniejsze zwolnienia z pracy należy ograniczyć do czasu potrzebnego dla spożycia po pracy posiłku i punktualnego przybycia do szkoły“.

BEZPIECZEŃSTWO I HIGIENĄ PRACY

Rozporządzenie z dnia 16 marca 1928 r. o bezpieczeństwie i higienie pracy (Dz. U. R. P. Nr 35, poz. 325 — z późniejszymi zmianami).

do art. 2

1. W związku z zapytaniem co do środków profilaktycznych dla zabezpieczenia pracowników, zatrudnionych przy wyładunku z wagonów oraz przy układaniu podkładów impregnowanych, nasycanych płynem kreozotowym, MP i OS w piśmie z dnia 25 czerwca 1952 r. Pb-1260 13/52 udzieliło następujących wskazówek:

„Prace narażające na działanie zw. kreozotu i olei kreozotowych, używanych do impregnacji drewna, należy wykonywać po zachodzie słońca lub w dnie bezsłoneczne, deszczowe.

Do pracy należy używać ubrania brezentowego, roboczej koszuli (zdejmowanej po pracy) i rękawic brezentowych. Ubranie i koszula powinny być prane nie rzadziej niż raz na tydzień, a w razie nasiąknięcia płynem impregnacynym, zaraz zdejmowane i prane; tyczy się to również rękawic.

Pracować należy w ciemnych okularach ochronnych w hermetycznej oprawie. Twarz i odkryte części ciała należy pokrywać przed pracą maścią o składzie następującym: węgiel aktywowany zmieszany w równych częściach z gliceryną albo — 2 g żelatyny, 5 g krochmalu pszennego, 1,5 g płynu Burowa, 54 g gliceryny, 3 g tlenku cynku, 25 g gliny białej lub czerwonej i 0,4 g ochry. Po pracy maści zmywają się ciepłą wodą pod natryskiem.

W razie oparzenia skóry, chorego należy skierować do lekarza. Wobec tego, że prócz oparzenia skóry opary kreozotu i olei kreozotowych mogą wywoływać schorzenia wewnętrzne, należy pracowników skierowywać na badania do Ośrodka badań chorób zawodowych nie rzadziej jak raz na 6 miesięcy.

Przy ładowaniu materiałów impregnowanych należy wydawać mleko.

Wskazania przytoczone wyżej oparte są na źródłach radzieckich (Łazariew)“.

2. W związku z zapytaniem, czy praczki zatrudnione w szpitalu dermatologicznym przy praniu bielizny zabrudzonej maściami, są narażone na niebezpieczeństwo zatrucia poszczególnymi składnikami maści, w związku z czym byłaby podstawa do wydawania mleka jako środka przeciwdziałającego zatruciom, MP i OS w piśmie z dnia 21 czerwca 1952 r. Nr Pb-1269-14/52 udzieliło następujących wyjaśnień:

„MP i OS uważa, że niebezpieczeństwo zatrucia w tym przypadku nie zachodzi. Stężenie par w powietrzu chemikalii z maści znajdujących się na bieliźnie, jeżeli są one lotne, jest minimalne i nie może osiągnąć poziomu groźącego zatruciem. Wyjątek może zachodzić tylko w tym przypadku, jeżeli bielizna jest przesycona szarą maścią rtęciową; jest to jednak mało prawdopodobne z tego powodu, że maść rtęciowa obecnie ma b. małe zastosowanie“.

3. W związku z zapytaniem, czy pracownikom zatrudnionym w pracowni rentgenologicznej, laboratorium biochemicznym i laboratorium analityczno-chemicznym, należy wydawać mleko, MP i OS, w piśmie z dnia 27. VI. 52 Nr Pb-1320-14/52 wyjaśniło co następuje:

„MP i OS wyjaśnia, że pracownikom zatrudnionym w pracowniach: rentgenologicznych, analityczno-chemicznych oraz biochemicznych, nie przysługuje mleko“.

4. W związku z zapytaniem co do szkodliwości naftaliny, MP i OS w piśmie z dnia 7. VI. 52 r. Nr Pb-1362-14/52 udzieliło następujących wyjaśnień:

„MP i OS komunikuje, że naftalina jest trucizną przemysłową. Dopuszczalne stężenie wynosi 0,1 mg/litr powietrza. Jeżeli badanie na zawartość w powietrzu naftaliny nie może być dokonane, inspektor pracy daje nakaz wydawania mleka jako środka przeciwdziałającego zatruciu w tym przypadku, o ile stwierdzi, że zapach naftaliny daje się odczuwać w znacznym stopniu, a nie w przypadku, jeżeli zapach ten jest tylko wyczuwalny. Przy ocenie należy brać pod uwagę przestronność składu i jego przewietrzanie, od tych bowiem danych zależy stężenie par naftaliny w powietrzu“.

5. W związku z zapytaniem, czy pył występujący w magazynach zbożowych jest szkodliwy dla zdrowia MP i OS w piśmie z dnia 23. V. 52 Nr Pb-985-14/52 udzieliło następujących wyjaśnień:

„MP i OS wyjaśnia, że przy przesypywaniu ręcznym zboża w magazynach może występować pył krzemowy, wdychanie którego grozi krzemicą płuc. Wobec powyższego przydzielenie mleka w tym przypadku należy uważać za środek profilaktyczny“.

6. W związku z zapytaniem co do sposobu ochrony pracownika przed szkodliwym działaniem parafiny, MP i OS w piśmie z dnia 13. V. 52 Nr Pb-963-13/52 udzieliło następujących wskazówek:

„MP i OS komunikuje, że celem ochrony rąk i przedramion przed szkodliwym działaniem parafiny, należy pracowników zatrudnionych w parafiniarni zaopatrzyć w rękawice brezentowe impregnowane, osłaniające również przedramiona. Do mycia rąk należy zapewnić pracownikom ciepłą bieżącą wodę i mydło“.

URLOPY

Ustawa z dnia 16 maja 1922 r. o urlopie dla pracowników zatrudnionych w przemyśle i handlu (Dz. U. R. P. Nr 47/49, r., poz. 365 i 1950 r. Nr 13, poz. 123).

do art. 2

1. W związku z zapytaniem, czy reemigrantowi, który w roku 1948 r. powrócił do kraju i został zatrudniony, należy obecnie do czasu pracy, warunkującego wymiar urlopu wypoczynkowego, wliczyć okres zatrudnienia zagranicą, MP i OS w piśmie z dnia 30. VII. 52 Nr Po-13c-81/52 udzieliło następujących wyjaśnień:

„MP i OS komunikuje, że obecnie obowiązujące postanowienia w sprawie zaliczania poprzedniej pracy do okresu uprawniającego do otrzymania urlopu, a mianowicie uchwała Rady Ministrów z dnia 21. VI. 1950 r. w sprawie określenia przerw w zatrudnieniu oraz zmian zakładu pracy, które nie mają skutków, pozabawiających lub ograniczających prawa pracownika do korzystania z urlopu (Monitor Polski Nr A-77, poz. 888), nie zawierają postanowień, dotyczących reemigrantów. Natomiast postanowienia uchylonej powyższą uchwałą instrukcji b. Ministerstwa Przemysłu i Handlu z dnia 10. V. 1947 r. normowały kwestię uprawnień urlopowych reemigrantów. Jeżeli pracownik korzystał dotychczas z jednodniowego urlopu na podstawie tej instrukcji, zachowuje nadal prawo do takiego urlopu w myśl § 7 uchwały Rady Ministrów z dnia 21. VI. 1950 r.“.

2. W związku z zapytaniem, czy pracownik przechodzący z administracji państwowej do przedsiębiorstwa, zachowuje ciągłość pracy w zakresie uprawnień urlopowych, MP i OS w piśmie z dnia 14. VII. 52 udzieliło następujących wyjaśnień:

„MP i OS komunikuje, że pracownikowi, który przeszedł do pracy z administracji państwowej do uspołecznionego przedsiębiorstwa, należy zaliczyć czas pracy w poprzednim miejscu zatrudnienia do czasu pracy, wymaganego dla uzyskania praw urlopowych w nowym miejscu zatrudnienia, jedynie w przypadku, gdy przejście nastąpiło na podstawie porozumienia pomiędzy dotychczasowym i nowym zakładem pracy“.